

واکاری چالش‌های ساختار دولتی و غیردولتی بخش کشاورزی و ارائه راهکارهای اصلاحی

حجت ورمزیاری^۱، محسن بابائی^۲ و هنگامه سردار شهرکی^۳

۱- استادیار دانشکده اقتصاد و توسعه کشاورزی، دانشگاه تهران، کرج، ایران (Varmazyani@ut.ac.ir)

۲- کارشناس ارشد توسعه روستایی، دانشکده اقتصاد و توسعه کشاورزی، دانشگاه تهران

۳- دانشجوی کارشناسی ارشد مدیریت کشاورزی، دانشگاه تهران

چکیده

وجود نظام اداری اجرایی مطلوب در بخش کشاورزی یکی از مهم‌ترین مؤلفه‌های تحقق توسعه کشاورزی پایدار و عدالت‌محور است. مجموعه وزارت جهاد کشاورزی به‌عنوان متولی اصلی تدبیر امور روستایی و کشاورزی کشور به‌دلایلی از جمله ضعف ساختاری و مدیریتی نتوانسته‌اند به شکل مناسب مأموریت‌های خود در جهت امنیت غذایی، پایداری محیط‌زیست و بهبود معیشت کشاورزان را محقق کنند. از جمله مهم‌ترین ایرادهای ناشی از ساختار وزارت جهاد کشاورزی می‌توان به تضعیف شدید بدنه توسعه روستایی و امور عشایر در این وزارتخانه، فقدان ساز و کار مناسب برای مشارکت جامعه محلی و فقرزدایی پایدار در منابع طبیعی، مدیریت تصدی‌گرانه و عدم ساماندهی مناسب تشکلهای و صنوف، نبود نظام تصمیم‌گیری و سیاستگذاری مبتنی بر شواهد میدانی و تناسب ضعیف طرح‌ها و برنامه‌های وزارت جهاد کشاورزی با الگوها و اسناد بالادستی اشاره کرد که عمدتاً نشان از ضعف توسعه نهادی دارند. از طرف دیگر، بخش غیردولتی یا تشکلهای و تعاونی‌های کشاورزی نیز با وجود چالش‌هایی از قبیل فقدان نگاه آینده‌نگرانه، خوداتکا و راهبردی و عدم شبکه‌سازی افقی و عمودی مناسب، دامنه وسیع اختیارات و دخالت‌های دولت در تشکیل و اداره آن‌ها، عدم شایسته‌سالاری در انتخاب اعضای هیات‌مدیره و مدیرعامل و عدم تخصص و تجربه کافی آن‌ها و فقدان پشتوانه قانونی لازم برای مشارکت در مراکز تصمیم‌گیری و سیاستگذاری به‌منظور ایفای نقش‌های حمایتی، نتوانسته‌اند نقش‌آفرینی فراگیر در توسعه کشاورزی داشته باشند. **واژه‌های کلیدی:** وزارت جهاد کشاورزی، تشکلهای غیردولتی، کشاورزی عدالت‌محور، حکمرانی مطلوب